

Zöldségtermesztési Kutatóintézet „Marica” - 95 év tudomány és gyakorlat

Автор(и): ИЗК "Марица" – Пловдив

Дата: 01.04.2025 Брой: 4/2025

95 év – együtt a zöldségtermesztésben

A Maricai Zöldségtermesztési Kutatóintézetet 1930. április 1-jén alapították a Mezőgazdasági és Állami Vagyon Miniszterének rendeletével, mint Zöldségfélék, rizs, takarmány- és rostonövények, valamint öntözés kísérleti mezőgazdasági állomását, mintegy 3600 hold állami földterületen. 1956-ra már ágazati intézetként működött zöldségfélékre specializálva, és magába foglalta a Gorna Orjahovikai, a Szandanszki és a Szófiai régióbeli Negovani kísérleti állomásokat.

Ma az Intézet önálló egység, ahhoz tartozó kísérleti állomások nélkül. Ez Bulgária egyetlen zöldségfélékre szakosodott intézete. Itt kezdődött a célzott tudományos tevékenység, amelyben a zöldségfélék kutatása dominált. Hazánkban először itt végeztek feltáró munkát értékes zöldségfajok, akcessionsok és fajták gyűjtésén, rendszerezésén és megőrzésén. Felhasználják a mesterkertészek gazdag tapasztalatait is, akik messze Bulgária határain túl is ismertek.

Néhány kiemelkedő bolgár tudós, aki rövidebb-hosszabb ideig az Intézetben dolgozott (Hr. Daszkalov, P. Popov, Zs. Zsecseva, At. Mihov, Szt. Hrisztov, M. Jordanov, E. Elenkov, B. Kumanov, E. Loginova, D. Bahariev és mások) tartós nyomot hagyott hazánk tudományának fejlődésében és hozzájárult a világtudományhoz.

Az alapítástól napjainkig eltelt évek során a „Marica” Zöldségtermesztési Kutatóintézet átfogó jellegű volt a zöldségtermesztés területén végzett tudományos kutatások tekintetében. Szorosan kapcsolódik az ágazat problémáihoz, új, nagytermőképességű és kiváló minőségű fajtákkal, új technológiákkal és technológiai megoldásokkal támogatva a termelőket a növénytermesztés és a magtermesztés területén.

A fő részt a nemesítési és fajtafenntartó munka foglalja el, elsősorban paradicsom, paprika, burgonya, uborka, hagyma, káposzta, zöldborsó és paszuly területén. Mind klasszikus módszereket (szelekció, fajközi hibridizáció, fajtán belüli hibridizáció, inbreeding, visszakeresztezés stb.), mind újabb *in vitro* módszereket – embriogenezis, androgenezis stb. – alkalmaznak. Munkát végeznek a heterózis módszerével is, amelyet az Intézetben akadémikus Hr. Daszkalov dolgozott ki, és amely kivételes érdeklődést kelt a világ tudományos közösségében. A tudományos kutatások fő fókusza a magas hozamú, kiváló minőségű, javított alkalmazkodóképességgel és rezisztenciával rendelkező zöldségfajták kifejlesztése a biotikus és abiotikus tényezőkkel szemben.

A technológiák területén olyan kérdésekkel foglalkoznak, mint a vetésforgók, a talajművelés, a növénytaplálás agrokémiai elemzés alapján, az öntözés, az alternatív és ökológiai mezőgazdasági rendszerek, a munkafolyamatok gépesítése és digitalizálása, a környezetbarát növényvédelmi rendszerek stb., biztosítva ezzel a zöldségtermelés fenntartható és versenyképes fejlődését.

Jelenleg a kutatási projektek fő területei a genetikai-nemesítési, immunogenetikai és biotechnológiai vizsgálatok, amelyek a zöldségfélék nemesítéséhez és fajtafenntartásához kapcsolódnak. A technológiai projektekben elsőbbséget élveznek azok a kutatások, amelyek a hazai piac friss zöldségekkel való ellátásának időtartamának meghosszabbítására irányulnak; a növényi termékek ökológiai termelése és az integrált növényvédelmi rendszerek a biztonságos élelmiszer-termelés és az ökoszisztémák megőrzése érdekében.

Az Intézetben 29 kutató dolgozik, közülük professzorok – 3, docensek – 10, főmunkatársak – 11 és munkatársak – 5. Huszonhét kutató rendelkezik a „Doctor” tudományos fokozattal. Az Intézet kutatócsapata nemzeti és nemzetközi projekteken dolgozik. Részt vesz és szervez különböző fórumokat: konferenciákat, szimpóziumokat, szemináriumokat, előadásokat, nyílt napokat stb. Képezi a hallgatókat, szakembereket és gazdálkodókat a zöldségtermesztés területén.

Az Intézet fejlődésének fontos szakasza a sikeressé vált projektekben való részvétel, amelyeket az Oktatási és Tudományos Minisztérium Kutatási Alapja, valamint az Európai Keretprogramok – FP 6, FP 7, Horizon 2020 és Digital Europe – finanszíroznak. Ezen források segítségével modern laboratóriumi infrastruktúra épült, amely megfelel az Európai Kutatási Tér követelményeinek, felújították a vegetációs létesítményeket és a fitotron kamrákat, valamint kamrákat építettek a magvak 4⁰C-on történő rövid távú tárolására. A személyzet jelentős része vezető európai egyetemeken és intézetekben specializálódott. Az EU „Erasmus+” programja keretében az Intézet szakembereinek képzettségét fejlesztik.

Strukturálisan a tudományos tevékenység két tudományos osztályban összpontosul – „Nemesítés” és „Technológiák a zöldségtermesztésben”. A kutatási tevékenység támogatása érdekében az Intézetben nyolc, modernen felszerelt laboratóriumot hoztak létre és működtetnek:

- Szövettenyésztés;
- Minőségellenőrzés;
- Vírusbetegségekkel szembeni immunitás;
- Élettan;
- Citológia;
- Molekuláris biológia;
- Fitopatológia és entomológia;
- Agrokémia.

A laboratóriumokban nemcsak tudományos célú, hanem termelők számára is végeznek elemzéseket. Az elért eredmények alapján ajánlásokat adnak a táplálkozási rendszerekről és az alkalmazandó növényvédelmi gyakorlatokról az egyes zöldségfélék esetében. Az Intézetben, valós környezetben megtekinthetők az új fajták, technológiák és a zöldségek termesztésének lehetőségei mind szabadföldön, mind üvegházakban.

**Zöldségtermesztési Kutatóintézet
„Marica” – 95 éves**

